

KANCELARIA ADWOKACKA
Adwokat Piotr Skrzydelski

00 – 870 Warszawa, ul. Wronia 45 lok. 102, tel. 22 654 55 92, tel/fax 22 252 54 72

Warszawa, dnia 19 marca 2015 roku

P.T.

Marek Wojtas

Wójt Gminy Pawłów

Pawłów 56

27 - 225 Pawłów

Opinia prawna

dotycząca oceny zasadności ewentualnych roszczeń „Ekom” Maciejczyk Sp. j. z siedzibą w Nowinach z tytułu korzystania z pojemników na odpady należących do Ekom przez mieszkańców Gminy Pawłów w okresie od 1 lipca 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku

I. Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku *Kodeks cywilny* (Dz. U. z 1964 r., nr 16, poz. 93 z późn. zm.) – dalej jako KC;
2. Ustawa z dnia 13 września 1996 roku o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.) – dalej jako UCPG;
3. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. *Kodeks spółek handlowych* (Dz. U. z 2000 r., Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.) – dalej jako KSH;

II. Celem wydania niniejszej opinii Kancelarii przedłożono lub Kancelarię poinformowano:

1. Wzór umowy na odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zawieranej pomiędzy „Ekom” Maciejczyk Sp. j. z siedzibą w Nowinach (dalej jako **Ekom**) i mieszkańcami Gminy Pawłów obowiązującej do dnia 30 czerwca 2013 roku;
2. Wzór wypowiedzenia umowy na odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zawieranej pomiędzy Ekom i mieszkańcami Gminy Pawłów obowiązującej do dnia 30 czerwca 2013 roku;
3. Specyfikację istotnych warunków zamówienia „Odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych pochodzących z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Pawłów w latach 2013 – 2014” – dalej jako **SIWZ**;

4. Umowę na odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy, pochodzących od właścicieli nieruchomości zamieszkałych w 35 sołectwach wchodzących w skład Gminy Pawłów z dnia 22 maja 2013 roku zawartą pomiędzy Gminą Pawłów i Ekom – dalej jako **Umowa**;
5. Notatkę ze spotkania pomiędzy Gminą Pawłów i Ekom z dnia 6 czerwca 2013 roku;
6. Wezwanie Ekom z dnia 17 marca 2015 roku z tytułu dzierżawy pojemników;
7. Informację odpowiadającą odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców pobraną na podstawie art. 4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (dz. u. z 2007 r. nr 168, poz.1186, z późn. zm.) Ekom z dnia 19 marca 2015 roku, identyfikator wydruku: RP/315993/9/20150319092200.

III. Stan faktyczny.

Kancelarii przedstawiono następujący stan faktyczny:

Zgodnie z art. 6 ust. 1 UPCG obowiązującym w brzmieniu przed 1 lipca 2013 roku mieszkańcy zobowiązani byli do zawarcia indywidualnych umów z firmą uprawnioną do odbioru odpadów komunalnych z terenu gminy. Mieszkańcy Gminy Pawłów zawarli indywidualne umowy z Przedsiębiorstwem Produkcyjno - Usługowo Handlowym „EKOM” s.c. Stanisław i Jarosław Maciejczyk z siedzibą Siedlce 25 gmina Chęciny (spółka cywilna następnie uległa przekształceniu w spółkę jawną w trybie art. 26 §4 KSH). Ekom dostarczył mieszkańcom pojemniki o pojemności 110 litrów, 120 litrów i 240 litrów z podziałem na ilość osób zamieszkujących na nieruchomości. Zmieszane odpady komunalne odbierane były według harmonogramu raz w miesiącu i transportowane do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach, gmina Baćkowice. Na koniec roku 2008 zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych objętych została zdecydowana większość mieszkańców Gminy Pawłów. Ekom obsługiwało mieszkańców gminy Pawłów na podstawie umów do dnia 30 czerwca 2013 roku. Po tej dacie zgodnie ze znowelizowanymi zapisami UPCG obowiązki gospodarowania odpadami od mieszkańców przejęła gmina, a mieszkańcy zobowiązani zostali do złożenia w gminie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Mieszkańcy Gminy w oparciu o §9 ust. 2 umów rozwiązali łączące ich z Ekom umowy z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

W dniu 25 lutego 2013 roku został ogłoszony przetarg na „Odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych pochodzących z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Pawłów w latach 2013-2014”. W wyniku postępowania przetargowego w dniu 20 maja 2013 roku wyłoniono firmę Ekom jako podmiot obsługujący Gminę i w dniu 22 maja 2013 roku podpisano umowę na okres

1,5 roku obowiązującą od dnia 1 lipca 2013 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku. Zgodnie z wymogami stawianymi przez SIWZ Wykonawca miał udostępnić zainteresowanym właścicielom nieruchomości pojemniki na odpady na podstawie odrębnej umowy zawartej z właścicielami nieruchomości, bez ponoszenia przez Gminę z tego tytułu żadnych kosztów. Pojemniki, którymi dotychczas dysponowali mieszkańcy Gminy pozostawione zostały im nadal do korzystania. Ekom nigdy nie domagał się zwrotu pojemników. Ekom zobowiązało się do podania wysokości opłaty z tytułu korzystania z pojemników i możliwości odkupienia pojemników przez mieszkańców Gminy do dnia 7 czerwca 2013 roku. Pomimo planów wprowadzenia odpłatności za korzystanie z pojemników, Ekom nigdy nie poinformowało o jakiegokolwiek odpłatności z tytułu korzystania z pojemników.

IV. Zagadnienie.

Celem niniejszej opinii jest:

- ocena zasadności ewentualnych roszczeń Ekom wobec mieszkańców Gminy z tytułu korzystania przez mieszkańców Gminy Pawłów z pojemników na odpady należących do Ekom;
- ocena stosunku prawnego istniejącego pomiędzy mieszkańcami Gminy i Ekom w zakresie korzystania pojemników na odpady w okresie od 1 lipca 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku;

V. Analiza:

Przepisy KC zawarte w art. 710 wskazują, że *Umowa użyczenia polega na tym, że jedna ze stron (użyczający, komodant) zobowiązuje się na czas oznaczony lub nieoznaczony zezwolić drugiej stronie (biorący, komodatariusz) na bezpłatne używanie oddanej mu w tym celu rzeczy¹. Początkowo umowa użyczenia funkcjonowała głównie w kręgach rodzinnych, jednakże jak podnosi się w doktrynie *umowa ta ma coraz większe znaczenie dla szerokiego kręgu podmiotów gospodarczych, zwłaszcza producentów, ale także kupców. Na jej podstawie przekazywany jest różnego rodzaju sprzęt i urządzenia techniczne².**

Poza sporem w sprawie niniejszej pozostaje, iż pomiędzy stronami w okresie do 30 czerwca 2013 roku w zakresie pojemników istniała umowa użyczenia. Do takich wniosków prowadzi sama treść umowy zawartej pomiędzy mieszkańcami Gminy Pawłów i Ekom obowiązująca do dnia 30 czerwca 2013 roku. Podstawową kwestią charakteryzującą umowę użyczenia odróżniającą ją od pozostałych umów (najem,

---

¹ W. Popiołek [w:] *Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz do art. 450–1088* pod red. K. Pietrzykowskiego, Warszawa 2034, wyd. 7, Legalis;

² A. Kaźmierczyk, *Umowa użyczenia w polskim prawie cywilnym*, Oficyna 2008; LEX;

dzierżawa) jest kwestia braku odpłatności, gdyż umowa użyczenia *ex definitione* jest nieodpłatnym typem umowy³. I tak właśnie było w przypadku przekazania przez Ekom pojemników swoim kontrahentom. Umowa w §6 wyraźnie stanowi, że odpłatność jest przewidziana jedynie za wywóz odpadów komunalnych, natomiast do obowiązków Ekom należy również przekazanie mieszkańcom do użytkowania pojemników na odpady komunalne (§3 tiret drugi ust.1), przy czym umowa nie przewiduje jakiegokolwiek odpłatności za przekazane pojemniki. Jak wskazuje się w literaturze umowa użyczenia jest *umową realną: dochodzi do skutku przez porozumienie stron połączone z wydaniem rzeczy biorącemu*⁴. W świetle powyższego bezspornym jest, że w tym zakresie powstał pomiędzy stronami **stosunek prawny użyczenia** na czas nieokreślony, na taki na jaki została zawarta umowa na odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości. Mamy tu do czynienia z zastosowaniem normy art. 715 KC co jest jednak możliwe tylko wtedy, gdy treść umowy użyczenia w sposób wyraźny lub dorozumiany wskazuje cel, dla którego osiągnięcia użyczający dał rzecz biorącemu do używania⁵. W przedmiotowym stanie faktycznym, celem o którym mowa w art. 715 KC, wskazanym w umowie było świadczenie przez Ekom usług odbioru odpadów komunalnych.

Należy przy tym ponadto zauważyć, iż we wskazanym stosunku prawnym Ekom występował jako przedsiębiorca, a zatem jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego w kontaktach z konsumentem, więc zgodnie z treścią art. 355 §2 KC obowiązywał go podwyższony miernik należytej staranności uwzględniający zawodowy charakter tej działalności. Uzasadnieniem dla takiego „surowszego” wzorca jest okoliczność, że działalność przedsiębiorcy, mająca charakter gospodarczy lub zawodowy, prowadzona jest w sposób ciągły i powinna być oparta na szczególnych umiejętnościach. [...] Chodzi więc o jego większą zapobiegliwość, rzetelność i dokładność w działaniach. Wzorzec starannego przedsiębiorcy działającego w profesjonalnym obrocie handlowym musi zatem także uwzględniać szczególną zdolność przewidywania skutków podejmowanych czynności oraz duże wymagania w zakresie jego wiedzy i umiejętności praktycznych (fachowość). Należy podkreślić, że chodzi także o wiedzę, która wykracza poza zasób informacji specjalistycznych w danej dziedzinie, ale jest niezbędna do profesjonalnego działania. Przykładem może być konieczność znajomości przepisów prawnych, obowiązujących w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej⁶.

---

³ J. Panowicz-Lipska/M. Orlicki [w:] *System Prawa Prywatnego*, Tom 8, Rozdział III, pod red. Z. Radwańskiego, Warszawa 2011, wyd. 2, Legalis;

⁴ *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna* pod red. A. Kidyby; LEX, 2014; tak też wyr. WSA w Rzeszowie z 19.11.2010 r., I SA/Rz 240/10, Wspólnota 2010, Nr 48, s. 26; zob. też np. Z. Gawlik, w: *Kidyba*, Komentarz KC 2010, III, s. 559);

⁵ J. Panowicz-Lipska/ M. Orlicki [w:] *System*

⁶ Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 15 listopada 2013 roku, sygn. akt 192/13; www.orzeczenia.ms.gov.pl; (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 1993 roku, sygn. akt III CRN 77/93, OSN 1994, nr 3, poz. 69 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 marca 2006 r., sygn. akt I ACa 1018/05, LEX nr 186161).

Dodatkowo Ekom był także autorem treści umowy, która w niezmiennych treści obowiązywała zdecydowaną większość mieszkańców Gminy, a zatem w świetle jednolitego stanowiska literatury jak i orzecznictwa, wszelkie wątpliwości w zakresie interpretacji umowy obciążają Ekom i winny być rozstrzygane na korzyść kontrahenta Ekom. W tym miejscu wypada przywołać trafny pogląd Sądu Najwyższego, w którym Sąd uznał, iż *Przy wykładni umowy wątpliwości należy tłumaczyć na niekorzyść strony, która zredagowała umowę. Ryzyko wątpliwości wynikających z niejasnych postanowień umowy, nie dających usunąć się w drodze wykładni, powinna bowiem ponieść strona, która zredagowała umowę*⁷.

Umowy na odbiór odpadów komunalnych obowiązywały do końca czerwca 2013 roku, w związku z wejściem w życie nowelizacji przepisów UPG, które zmieniły podmiot zobowiązany do zapewnienia odbioru odpadów komunalnych z właścicieli nieruchomości na gminę. W związku ze wskazaną nowelizacją przepisów został ogłoszony przetarg na „Odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych pochodzących z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Pawłów w latach 2013-2014” w wyniku którego wyłoniono Ekom jako podmiot obsługujący Gminę. W dniu 22 maja 2013 roku podpisano umowę na okres 1,5 roku obowiązującą od dnia 1 lipca 2013 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku.

Zgodnie z treścią umowy pojemniki winny zostać zwrócone Użycząjącemu, jednakże w przedmiotowym stanie faktycznym nie miałyby to żadnego uzasadnienia, a wręcz narażałoby na konieczność poniesienia przez Ekom dodatkowych kosztów związanych z odebraniem od mieszkańców dotychczasowych pojemników i ponownym dostarczeniem do tych samych mieszkańców - nowych pojemników. *Niewywiązanie się przez biorącego z obowiązku zwrotu rzeczy użytej po zakończeniu umowy uprawnia użyczącego do wystąpienia z roszczeniem o wydanie rzeczy i o naprawienie szkody wynikłej z niewykonania w terminie obowiązku zwrotu rzeczy*⁸, jednakże w analizowanej sytuacji bez wątpienia żadna szkoda nie powstała, gdyż pojemniki z powrotem musiałyby zostać dostarczone przez Ekom do mieszkańców Gminy, a zatem nie ma również obowiązku naprawienia szkody.

Należy przy tym zauważyć, iż postanowienia SIWZ zawarte w pkt 3 Zakres Usług ust. 4 wyraźnie stanowiły, że *„W przypadku, gdy właściciel nieruchomości nie wyposaży posesji w pojemnik na odpady zmieszane Wykonawca ma również obowiązek zapewnienia właścicielom nieruchomości możliwości zaopatrzenia nieruchomości w pojemniki na odpady nieposegregowane (zmieszane odpady komunalne) – o pojemnościach od 110 l do 240 l. Wykonawca udostępni zainteresowanym właścicielom nieruchomości w/w pojemniki na podstawie zawierania z właścicielami nieruchomości umów wynajmu, dzierżawy lub innej formy dysponowania pojemnikami, bez ponoszenia*

---

⁷ Wyrok Sądu najwyższego z dnia 4 czerwca 2013 roku, sygn. akt II PK 293/12;

⁸ Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część szczególna pod red. A. Kidyby;

przez Gminę z tego tytułu żadnych kosztów". Zgodnie z §20 Umowy SIWZ stanowił załącznik nr 2 do Umowy i był jej integralną częścią, a zatem bezspornym jest, że na Ekom ciążył obowiązek uregulowania kwestii dostarczenia pojemników mieszkańcom Gminy na podstawie jakiegokolwiek stosunku prawnego zawartego pomiędzy Ekom i mieszkańcami Gminy, w tym również na podstawie użyczenia.

W przedmiotowym stanie faktycznym niezwykle istotna jest również treść złożonego przez Ekom oświadczenia w dniu 6 czerwca 2013 roku. Ekom mianowicie oświadczył, że planuje wprowadzić opłatę za dzierżawę pojemników, jak również, iż zobowiązał się do podania wysokości opłaty za korzystanie z pojemników do dnia 7 czerwca 2013 roku. Słownik języka polskiego wyraz „planować” tłumaczy jako *układać, snuć plany, projekty zamierzać coś; opracowywać, przygotowywać plany np. gospodarcze: Planować urlop. Planowany wyjazd nie doszedł do skutku*⁹. Zatem snuć plany nie oznacza „zrealizować plany”, czy też „podjąć decyzję”. Skoro kwestia wprowadzenia opłaty i jej wysokości nie została ewidentnie rozstrzygnięta przez Ekom, to należy przyjąć, że Ekom definitywnie zrezygnował z takiej możliwości i przystał na zawarcie z mieszkańcami nieodpłatnych umów użyczenia. Zaniechania Ekom w zakresie zawarcia umów z mieszkańcami mogą rodzić negatywne wyłącznie dla Ekom i nie mogą obciążać mieszkańców.

Przez cały okres obowiązywania Umowy, Ekom odbierał od mieszkańców Gminy odpady w pojemnikach uprzednio im przekazanych. Zatem doskonale zdawał sobie sprawę z faktu korzystania przez mieszkańców z pojemników na odpady i **stan ten akceptował**, bowiem w żaden sposób nie domagał się od mieszkańców zwrotu tych pojemników bądź też uiszczenia jakiegokolwiek wynagrodzenia z tego tytułu.

Jak podkreśla się w literaturze *Umowa użyczenia dla swej ważności nie wymaga szczególnej formy. Może zostać zawarta w dowolny sposób, także per facta concludentia* (zob. wyr. SA w Poznaniu z 21.12.2007 r., I ACa 283/07, niepubl.). *Nawiązanie stosunku użyczenia przybiera często postać wyrażenia zgody na korzystanie z rzeczy w określonym zakresie*¹⁰. *Po uchyleniu art. 75 KC ustawa nie wymaga także zachowania formy pisemnej dla celów dowodowych ze względu na wartość rozporządzenia prawem*¹¹.

Niemożliwym jest również, aby stosunek prawny użyczenia istniejący pomiędzy Ekom i mieszkańcami Gminy przekształcił się w inny stosunek odpłatny, gdyż nie zostały w tym zakresie złożone jakiejkolwiek oświadczenia woli przez żadną ze stron. Jakikolwiek oświadczenie złożone przez Ekom, zwłaszcza, że nastąpiło ono już po rozwiązaniu umów użyczenia, nie może skutkować zmianą treści rozwiązanego stosunku prawnego.

⁹ Słownik języka polskiego, Tom drugi L-P pod red. M. Szymczaka, Warszawa 1979, s. 684;

¹⁰ J. Górecki [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz* pod red. K. Osajdy, Warszawa 2014, wyd. 10, Legalis,

¹¹ J. Gudowski [w:] *Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom , Warszawa 2011, wyd. 10, s. 489;*

W świetle powyższego należy przyjąć, że między mieszkańcami Gminy a Ekom zostały zawarte umowy użyczenia pojemników. Skoro umowa użyczenia jest umową nieodpłatną, to jakiegokolwiek wezwania do zapłaty z tytułu takiej umowy są całkowicie bezpodstawne. Zresztą treść wezwań także potwierdza, że nie istniał żaden stosunek odpłatny, gdyż warunkiem *sine qua non* w takiej sytuacji jest ustalenie zasad wynagrodzenia. Treść wezwania wskazuje, że takie zasady nie zostały ustalone i są jednostronnie narzucane mieszkańcom Gminy wolą Ekom.

VI. Wnioski:

Reasumując powyższe rozważania, w ocenie Kancelarii skuteczne wystąpienie przez Ekom z roszczeniami wobec mieszkańców Gminy z tytułu korzystania przez mieszkańców Gminy Pawłów z pojemników na odpady należących do Ekom, w świetle analizowanej sytuacji, z uwagi na brak jakiegokolwiek argumentacji przemawiającej za odmiennym od przyjętego w niniejszej opinii stanowiskiem, jest bardzo mało prawdopodobne.

W ocenie Kancelarii w przedmiotowym stanie faktycznym pomiędzy mieszkańcami Gminy i Ekom po 30 czerwca 2013 roku w zakresie korzystania z pojemników na odpady została zawarta w sposób dorozumiany nieodpłatna umowa użyczenia.

Z wyrazami szacunku

adwokat Piotr Skrzydelski

Piotr Skrzydelski

A D W O K A T